

## Notat: Opfølgning på bemærkninger fra 1. behandling af praksisplan for fodterapi 2018-2021

Udkast til den nye praksisplan for fodterapi 2018-2021 blev d. 12. september 2018 forelagt udvalget for nære sundhedstilbud med henblik på godkendelse. Udvalget besluttede, at sagen udsættes med henblik på yderligere belysning. Dette notat adresserer udvalgets bemærkninger og indgår som baggrund for anden behandling af praksisplanen d. 13. november.

Dato 16-10-2018

Sagsbehandler Stine Bligaard Madsen

STEMAS@rm.dk

Tel. Sagsnr. 1-01-72-6-18

Side 1

### Aktuelle ventetider

*Bemærkning fra udvalget: På baggrund af henvendelse fra samarbejdsudvalget for fodterapi vedr. højere ventetider end angivet i praksisplanen ønskes aktuelle ventetider oplyst.*

*Tabel 1: Ventetider pr. 1. oktober 2018 trukket fra Sundhed.dk*

Kommune	Gennemsnit (ventetid i uger)	Interval/spredning (uger)
Favrskov	3	4-1
Hedensted	42	28-50
Herning	24	2-90
Holstebro	10	3-25
Horsens	14	0-53
Ikast-Brande	31	2-80
Lemvig	21	12-30
Norrdjurs	2	0-6
Odder	5	2-7
Randers	14	2-52
Ringkøbing-Skjern	10	5-15
Samsø	4	4-4
Silkeborg	20	6-44
Skanderborg	11	0-45
Skive	20	3-52
Struer	10	2-15
Syddjurs	13	2-26
Viborg	11	0-40
Århus	13	0-71
Region Midtjylland	15	0-90

Af tabellen fremgår det, at den aktuelle gennemsnitlige ventetid i Region Midtjylland er på 15 uger. I udkastet til praksisplanen fremgår det, at den gennemsnitlige ventetid i Region Midtjylland er 9 uger (baseret på udtræk pr. 1. februar 2017). Der er således sket en stigning i den gennemsnitlige ventetid siden udarbejdelsen af udkastet til praksisplanen.

Den højeste gennemsnitlige ventetid er i dag i Hedensted Kommune (42 uger), mens den laveste er i Norddjurs Kommune (2 uger). Det er relevant at bemærke spredningen i ventetiderne hos fodterapeuterne i de enkelte kommuner, idet enkelte fodterapeuter kan trække gennemsnittet op, ligesom der kan være store forskelle på ventetiden mellem fodterapeuterne inden for samme kommune. Variationen i ventetiderne inden for de enkelte kommuner varierer mellem 0-90 uger. Af tabellen fremgår det endvidere, at man i langt størstedelen af kommuner kan komme til fodterapeut inden for maksimalt 6 uger. Undtagelserne er Hedensted og Lemvig Kommune, hvor det er henholdsvis 28 og 12 uger.

Høje ventetider kan potentielt medføre, at borgere fravælger behandling eller må søge behandling hos fodterapeuter uden ydernummer, hvor man ikke får offentligt tilskud og hvor fodterapeuten ikke er forpligtet til at efterleve overenskomstens kvalitets- og servicekrav. Det er i sagens natur ikke muligt at finde tal på hvor mange, der direkte fravælger behandling på grund af lange ventetider.

I forhold til opdatering af ventetider kan der orienteres om, at Samarbejdsudvalget for fodterapi har besluttet at ændre processerne vedr. manglende opdatering på Sundhed.dk. Dette med henblik på at understøtte korrekt og rettidig indberetning af tiderne.

### **Variation i aktiviteten mellem regionens fodterapeuter - samt overenskomstens bestemmelser**

*Bemærkning fra udvalget: Det skal undersøges, hvordan aktiviteten blandt de enkelte fodterapeuter i regionen fordeler sig.*

Der er stor variation i aktiviteten og antallet af unikke borgere, der modtager ydelser inden for overenskomsten blandt regionens fodterapeuter. Udtræk fra 2017 viser, at den fodterapeut, der behandlede færrest, havde kun 30 unikke borgere, mens den fodterapeut, der behandlede flest, havde 584 unikke borgere.

I overenskomsten for fodterapi er det fastsat, at en praktiserende fodterapeut efter tre år skal have en årlig omsætning på mindst 40.000 kr. Såfremt fodterapeuten ikke overholder denne minimumsomsætning ophører praksis efter regionens beslutning. Der kan gives dispensation til fodterapeuter i tyndt befolkede områder, eller hvis det lave aktivitetsniveau skyldes forbigående problemer. Så længe fodterapeuterne overholder minimumsomsætningen er det op til den enkelte fodterapeut at prioritere, hvor mange borgere med henvisning der behandles relativt til borgere uden henvisning. De enkelte fodterapeutpraksisser har således også i nogen grad mulighed for selv at påvirke ventetiderne ved enten at behandle flere eller færre borgere inden for overenskomsten.

Som det også fremgår af praksisplanen leverer hver enkelt fodterapeut i Region Midtjylland i gennemsnit flere ydelser inden for overenskomsten sammenlignet med de andre regioner.

## Antal borgere der modtager fodterapeutiske ydelser på regionsniveau

Bemærkning fra udvalget: Hvordan ligger Region Midtjylland ift. andre regioner på antal unikke borgere, der modtager ydelser?

Tabel 2 nedenfor viser antallet af unikke borgere, der modtager fodterapeutiske ydelser fordelt på regionerne. Tallene er baseret på Danske Regioners Årsstatistik 2017 for fodterapi. Endvidere viser tabellen andelen af borgere, der modtager fodterapeutiske ydelser ift. henholdsvis indbyggertallet i de enkelte regioner samt diabetes type 2 populationen i de enkelte regioner.

Tabel 2: Antal borgere der modtager behandling hos fodterapeut samt andel ift. indbyggertal og diabetikerpopulation – fordelt på regioner.

	Antal borgere der modtager behandling	Indbyggere 2017K4*	Andel borgere, der modtager behandling ift. indbyggertal	Antal borgere med diabetes, type 2**	Andel borgere, der modtager behandling ift. diabetespoptation
<b>Region Nord</b>	<b>15.480</b>	588.962	<b>2,63%</b>	24.925	<b>62,11%</b>
<b>Region Midt</b>	<b>31.792</b>	1.323.985	<b>2,40%</b>	48.575	<b>65,45%</b>
<b>Region Syd</b>	<b>33.476</b>	1.220.306	<b>2,74%</b>	50.025	<b>66,92%</b>
<b>Hovedstaden</b>	<b>40.182</b>	1.821.577	<b>2,21%</b>	65.350	<b>61,49%</b>
<b>Sjælland</b>	<b>26.200</b>	834.740	<b>3,14%</b>	38.657	<b>67,78%</b>
<b>Total/landsgennemsnit</b>	<b>146.905</b>	5.789.570	<b>2,54%</b>	227.532	<b>64,56%</b>

Note: \*Danmarks Statistik tabel FOLK1A.  
\*\*Landspatientregistret (Sundhedsdatastyrelsen) Tabel Sygdomsforekomst (seneste tal fra 2016)

Af tabellen fremgår det, at der i 2017 var 31.792 unikke borgere, der modtog fodterapeutisk behandling i Region Midtjylland. Der har således været en fremgang siden 2016 på 1200 unikke borgere. Ses der på andelen af borgere, der modtager fodterapeutisk behandling relativt til indbyggertallet ligger Region Midtjylland på 2,40% hvilket er under landsgennemsnittet på 2,53%. Med undtagelse af Region Hovedstaden er der med andre ord færre unikke borgere pr. indbygger, der modtager fodterapeutiske ydelser i Region Midtjylland end i de andre regioner.

Som det også fremgår af praksisplanen er indbyggertal dog ikke nødvendigvis et udtømmende mål for den fodterapeutiske dækning. Tabellen ovenfor viser, at der er væsentlig forskel på diabetespoptationen mellem regionerne. Da størstedelen af aktiviteten indenfor fodterapi er koncentreret om behandling af diabetespatienter (87%) er det derfor relevant at se på andelen af borgere, der modtager fodterapeutiske ydelser relativt til diabetespoptationen i regionerne. For Region Midtjylland er denne andel på 65,45% hvilket er over landsgennemsnittet på 64,56%. Det betyder med andre ord, at der i Region Midtjylland er flere unikke borgere relativt til diabetes populationen, der modtager fodterapeutiske ydelser end tallet på landsplan.

## Fodterapeuternes forebyggende rolle

*Bemærkning fra udvalget: Hvordan kan fodterapeuterne aflaste sygehuset herunder forebygge antallet af amputationer? Der ønskes konkrete beregninger.*

Som nævnt ovenfor er størstedelen af den fodterapeutiske aktivitet koncentreret om behandlingen af diabetespatienter i Region Midtjylland. De praktiserende fodterapeuter har således en væsentlig forebyggende rolle i regionens samlede behandlingstilbud for personer med diabetes og er en vigtig og omkostningseffektiv måde at forebygge senfølger af diabetes som bl.a. amputationer og fodsår.

Det er ikke muligt at finde tal på hvor mange amputationer, der direkte er forebygget som følge af fodterapeutisk behandling eller hvor mange amputationer, der kunne være forebygget med fodterapeutisk behandling.

Derfor ses på antallet af diabetesrelaterede amputationer af fod, ankel og underben (tabel 3) som er de amputationer, der forventeligt kan forebygges via fodterapeutisk behandling. Det skal dog understreges, at der også er mange andre mulige årsager til amputation af denne karakter, som ikke direkte vedrører fodterapeutisk behandling, og at der derfor er tale om en grov estimering af forebyggelsespotentialer. Endvidere er der tale om et numerisk lavt antal amputationer, hvormed det er vanskeligt at påvise en evt. sammenhæng mellem fodterapeuternes forebyggende indsats og antallet af amputationer.

*Tabel 3: Antal diabetesrelaterede amputationer af fod, ankel og underben\* i Region Midtjylland*

År	Antal amputationer**	Antal borgere med diabetes, type 2***	Andel amputationer pr. diabetiker
2013	73	44.575	0,164%
2014	75	45.900	0,163%
2015	62	47.150	0,131%
2016	79	48.575	0,163%
2017	74	-	-

**Note:** \*Procedurekoder: KNHQ1 - Amputation på ankel eller fod, KNHQ99 - Anden amputations- eller eksartikulationsoperation på ankel eller fod, KNGQ19 - Amputation på underben, KNGQ99 - Anden amputationsoperation på knæ eller underben.

\*\*DRG-databasen

\*\*\* Landspatientregistret (Sundhedsdatastyrelsen) Tabel Sygdomsforekomst (seneste tal fra 2016).

Som det fremgår af tabellen er antallet af diabetesrelaterede amputationer i Region Midtjylland fra 2013 til 2017 relativt konstant. Endvidere ses det, at andelen af amputationer ift. andelen af diabetikere i regionen også er forholdsvis konstant. Tallene indikerer, at det forebyggelsespotentialer, fodterapeuterne har ift. amputationer, har indfundet sig på et forholdsvis stabilt niveau. Endvidere ses det ikke ud fra overstående tal, at de fire ydernumre, der blev slået op i 2013. jf. praksisplanen, har haft en yderligere forebyggende effekt ift. nedbringelsen af antallet af diabetesrelaterede amputationer. Dette kan indikere, at det forebyggelsespotentialer, fodterapeuterne har ift. amputationer, allerede i høj grad er indfriet og dermed ikke kan nedbringe niveauet for amputationer yderligere.

Tal fra Region Syddanmark er forsøgt indhentet med henblik på at kunne sammenligne antallet af diabetesrelaterede amputationer. Region Syddanmark udvidede i 2015 kapaciteten på fodterapiområdet med 53 nye fodterapeuter som følge af et forsøgsprojekt vedr.

kapacitetsstyring. Det er derfor interessant at se, hvorvidt dette har givet anledning til et fald i antallet af diabetesrelaterede amputationer.

Af de tal, Region Syddanmark kunne levere, er det ikke muligt at se specifikt på diabetesrelaterede amputationer, men derimod det samlede antal amputationer af fod, ankel og underben i regionen. Der skal således påpeges, at tallene i nedenstående tabel 4 også dækker over amputationer, der hverken direkte eller indirekte kan forventes forebygget af fodterapeuter.

Tabel 4: Antal amputationer af fod, ankel og underben\* i Region Syddanmark og Region Midtjylland.

År	Amputationer - Region Syd	Amputationer - Region Midt
2011	226	213
2012	224	236
2013	244	263
2014	247	267
2015	243	225
2016	313	271
2017	299	254

**Note:** \*Procedurekoder: KNHQ1 - Amputation på ankel eller fod , KNHQ99 - Anden amputations- eller eksartikulationsoperation på ankel eller fod, KNGQ19 - Amputation på underben, KNGQ99 - Anden amputationsoperation på knæ eller underben.

Af tabellen fremgår det, at Region Midtjylland i 2017 har færre unikke borgere, der har fået foretaget amputation af enten fod, ankel eller underben sammenlignet med Region Syddanmark. Samtidig ses det, at der i Region Syddanmark har været en mindre stigning i antallet af amputationer fra 2013 til 2017 mens niveauet i Region Midtjylland er forholdsvist stabilt i perioden. Det er interessant at bemærke, at der ud fra tallene ikke kan ses en yderligere forebyggende effekt ift. amputationer som følge af den større kapacitetsudvidelse i 2015 i Region Syddanmark. Det kan dog ikke konkluderes, at der ikke har været en forebyggende effekt idet tallene ikke kan adskilles fra evt. modsatrettede effekter. Dvs. effekter, der giver en stigning i antallet af amputationer i perioden.

I overstående fokuseres der udelukkende på fodterapeuternes forebyggende potentiale. Det bør i den forbindelse understreges, at fodterapi også giver diabetikere og andre patienter med fod/negleproblemer en bedre livskvalitet gennem fodpleje, indlæg, neglebehandling mv.

I forhold til generel forebyggelse og sammenhængen til det øvrige sundhedsvæsen kan det nævnes, at der i udkastet til praksisplanen for fodterapi i Region Midtjylland fremgår, at: *ved nynedsættelser og ansøgning om flytning af praksis vil ønsket om at fremme praksisfællesskaber og sundhedshuse indgå som kriterium*. Endvidere foreslås det i praksisplanen, at der i perioden gøres forsøg med en praksiskonsulent, der bl.a. skal bidrage til kvalitetsudvikling og styrket samarbejde i praksissektoren samt styrket integration til det øvrige sundhedsvæsen.

## Prisen på et ydernummer

*Bemærkning fra udvalget: Hvad er prisen på et nyt ydernummer?*

Regionens samlede udgifter til fodterapi var i 2016 på 23,2 mio. kr. Fordelt ud på 161 kapaciteter svarer den årlige gennemsnitlige udgift for regionen til 144.000 kr. pr. fodterapeut

Forventningen er dog, at den gennemsnitlige årlige udgift er lavere for nyopslåede kapaciteter, da nye fodterapeuter i et vist omfang vil aflaste eksisterende fodterapeuter. Det vil sige, at der i nogen grad sker en omfordeling af patienterne mellem fodterapeuterne. Baseret på udregningerne af merudgiften knyttet til tidligere nynedsættelser i 2013 (fire ydernumre), anslås det, at merudgift forbundet med kapacitetsudvidelse på fodterapiområdet ligger på omkring 116.000kr. pr. fodterapeut pr. år.

## Finansieringsmuligheder i forbindelse med kapacitetsudvidelse

*Bemærkning fra udvalg: hvilke mulige finansieringskilder er der ift. kapacitetsudvidelse herunder nedbringelse af ventetider?*

Med satspuljeaftalen for 2018-2021 er der afsat 4,2 mio. kr. til tilskud til fodterapi for patienter med svær psoriasisgigt Satspuljeaftalen gælder fra 1. juli 2018 til 31. december 2021. Baggrunden er, at Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at sidestille patienter med svær psoriasisgigt med patienter med leddegigt i forhold til fodterapi.

*Tabel 4: Udsnit af aftaletekst vedr. satspuljen på sundhedsområdet for 2018-2021*

*På den baggrund afsættes der i perioden 2018-2021 4,2 mio. kr. til tilskud til fodterapi for patienter med svær psoriasisgigt. Midlerne forudsættes overført til regionerne via bloktilskuddet.*

Mio. kr.	2018	2019	2020	2021	Permanent
Fodterapi til patienter med psoriasisgigt	0,6	1,2	1,2	1,2	-

For Region Midtjylland betyder det, at der tilføres omkring 900.354 kr. frem til om med 2021 svarende til 128.622 kr. i 2018 og 257.244 kr. hvert år fra 2019 til 2121.

Såfremt disse midler prioriteres til kapacitetsudvidelser, skal det understreges, at midlerne ikke er af varig karakter. Efter 2021 vil regionen i givet fald selv skulle løfte de meromkostninger, der er kommet som følge af eventuelle kapacitetsudvidelser.